

БЫЛІЧКА

Былічка прадстаўляе сабой адзін з варыянтаў міфалагічнага тэксту, які, у сваю чаргу, як слухна адзначыла А. Леўкіеўская, па-першае, змяшчае звесткі аб дэманалагічных з’явах, па-другое, утрымлівае ўстаноўку на дакладнасць гэтай інфармацыі (якая атэстуецца як элемент рэальнасці, у адрозненне ад іншых тыпаў тэкстаў, напрыклад, казкавых, з іх устаноўкай на выдумку); па-трэцяе разглядаецца як тэкст маўленчага жанру, г. зн. як тэкст, які рэалізоўваецца ў сукупнасці яго жанравых варыянтаў (былічках, павер’ях, дыдактычных выказваннях і да т. п.).

Тэрмін «былічка» адлюстроўвае такую важную ўласцівасць міфалагічнага тэксту, як устаноўку на сапраўднасць з боку расказчыка. Былічкі перадаюцца, як правіла, са спасылкай на сведкаў падзеі або расказчык гаворыць пра тое, што адбылося з ім самім. І нават калі пры гэтым сюжэт расказу будзе ўваходзіць у міжнародныя ўказальнікі, расказчык упэўнены, што гэта *«точна праўда»*, у працэсе расказу пастаянна праходзяць маркеры запэўнівання ў сапраўднасці: *«расказвала мая маці, а яна не брэхлівая была»*, *«мой бацька сам лічна бачыў»*, *«эта не то што, а з маёй дваюроднай сястрой было»* і да т. п.

Тэрмін «прымхліца» можа і не нясе яўнай негатыўнай канатацыі, але, несумненна, адлюстроўвае ацэнку – пры тым ацэнку з боку даследчыка, якая катэгарычна супярэчыць меркаванню расказчыка. Такім чынам, тэрміны «былічка» і «прымхліца» адлюстроўваюць адпаведна пункты гледжання расказчыка і даследчыка. Даследчык адразу кваліфікуе сапраўдны, «праўдзівы» з пункту гледжання носьбіта расказ як прымху, забабону, тое, што не існуе ў рэальнасці. І ў такім пункце гледжання можа неяўна, але маецца прыхаваная высакамерная пазіцыя.

Акрамя таго, наконт тэрмінаў дзейнічае своеасаблівая канвенцыя. Няхай па паходжанню тэрмін «былічка» рэгіянальны і быў у свой час падслуханы братамі Сакаловымі на Рускай Поўначы, ён увайшоў у навуковы міжнародны ўжытак, ім карыстаюцца і яго разумеюць – у адрозненне ад нацыянальнай, але малавядомай у навуковым свеце «прымхліцы».